

N° 109

NÁDLER ISTVÁN (1938) No 3., 2002

NÁDLER ISTVÁN (1938)

No 3., 2002

Olaj, vászon | Oil on canvas, 120 x 80 cm
Jelezve hátdalalon | Signed on the reverse: Nádler István 2002. No 3.

Kezdő ár | Starting price: 3 800 000 Ft / 9 896 EUR
Becsérték: 5 000 000 - 7 000 000 Ft
Estimate: 13 021 - 18 229 EUR

1. Per Arnóldi: *Composition*, 1984
magántulajdon

„Amit az őseimről tudok, az számomra sok mindent megmagyaráz, például azt, hogy honnan van az a képességem, hogy otthonosan mozgok a geometria területén csakúgy, mint a legoldottabb lesőlő világban. Édesapám anyja Delacasse, spanyol, apja (Nádler) német, édesanyám anyja Pizac, olasz, apja német (Friedrich). Így aztán a német alaposság, szorgalom, munkabírárs és a tudati szférához tartozó precizitás és a rend együtt él a mediterrán világ embereket, tárgyakat átsugárzó benső fényével, a derűvel és oldottsággal” - nyilatkozta Nádler István 1986-ban.¹ Ez a (tehát már az eredettől fennálló) kettőség dialektikus módon, egymást váltó ciklusokban és korszakokban nyilvánult meg az életműben, ahol az újabb mindig megőrzött valamit az előző(k)ból. A kilencvenes évek második felétől azonban fordulat következik be Nádler festészetében. Többé már nem törekszik olyasféle szintetizálásra, mint tette azt egy

évtizeddel korábban mondjuk a malevicsi paralelogrammával vagy a Niké-motívummal, vagyis, hogy bennük („demokratikusan”) egyesíti a két pólust, a két festői nyelvet, amely ezáltal egységes képi struktúrává alakul. Innentől kezdve nem összeolvasztja, hanem polifonikusan egymás mellé rendeli őket. Így a köztük lévő viszonyokat az elkülönítés, összeütköztetés, ellentétozás határozza meg, azonban olyan „genetikai manipulációval”, hogy most „gesztus és geometria egymás tulajdonságát ölti”.² A fekete az ezredforduló körül jelenik meg a Nádler-képeken. A fekete magába szívja a fényt, semleges, „szintelen szín”, amelyhez ellentétes tulajdonságokat kötnék (pl. gyász, szomorúság, elegancia, tekintély). Noha a feketének hagyományosan nincs ellentétes színe, a színkeverés törvényei szempontjából a fehér a párja (amely hozzá hasonlóan „akromatikus”), míg a színérzetet tekintve a vörös. A No. 3. című festményen Nádler a

viszonylag homogén fekete alap függőleges tengelyére tükörszimmetrikusan egy kék, álló, festőien kialakított felületű téglalapot, bal alsó és jobb felső sarkaihoz egy-egy szabálytalan oldalú négyszöget helyez. Végül az addig üres és ellentétes sarkokból kiindulva, feketével, egy-egy hurkos, írott, nagy 'L' betűhöz hasonló gesztussal zárja le a kompozíciót. A gesztus és geometria dualizmusát minden elem már magában hordozza, hiszen a feketének a tekintetet a végtelen mélységbe beszívó tulajdonságát, a pillanatot megmutató, a jelenlétet sugalló gesztus fekete csillogásával oldja fel. Valamint korlátozza utóbbit, amennyiben határt szab neki, hiszen az előbb említett L-szerű fekete gesztusok (pillanatnyi) csillogásával oldja fel. Ugyanakkor utóbbi ösztönösségét is korlátozza, amennyiben határt szab neki, hiszen a két mozdulat egymás tükörképei, valamennyire irányított, szabályokhoz köthető (a kép felezőpontjái, majd vízszintesen) mozdulatok.

FÖLDES LÉNA

¹ Nagy Zoltán: *Zenére forgó. Beszélgetés Nádler Istvánnal.* In: *Művészet* 1986/1., 24.
² Nagy Zoltán: *Lgy műsajgja festőiség, Nádler István szombathelyi kiállítása.* In: *Új Művészet* 2000/2., 19-21.

